

“เพียงครึ่งใจ.....กับผลทางกฎหมาย”*

ผู้เขียนได้ดูการประกวดร้องเพลงรายการ The voice ซึ่งเป็นรายการที่ดีรายการหนึ่ง โดยแต่ละคนที่มาออกรายการนั้น ถือว่ามีเสียงร้องที่มีคุณภาพ แต่แล้วผู้เขียนสะดุดกับเพลงหนึ่งที่ชื่อเพลง “เพียงครึ่งใจ” ของ The Innocent ที่เริ่มต้นว่า “.....อยากเปิดใจเธอ จะเจอใจใครซ่อนในรักอยู่ หัวใจหดหู่รักเคยขึ้นชุกกลับห่าง ไยเธอทำใจผิน รักเคยขึ้นเพียงคืนจิตจาง รักเลือนลางเธอวางท่า กลับเมินเฉยเลยเปลี่ยนแปลง.....” ทำให้นึกถึงหนังสือที่ผู้เขียนได้อ่านเพื่อเตรียมตัวสอบนั้น แล้วคิดเป็นโจทย์กฎหมายขึ้นมาว่า บทเพลงนี้ฟังดูแล้ว หากเป็นเพียงคู่รักกันธรรมดาย่อมเป็นการส่งสัญญาณแล้วว่าความรักอาจจะถึงทางตัน แต่หากมองในมุมของคู่สามี-ภรรยาที่จดทะเบียนสมรส ไม่ว่าฝ่ายสามีหรือภรรยา หากจับได้ว่าอีกฝ่ายหนึ่งมีใครซ่อนอยู่ในใจหรือนอกใจ และถึงขนาดเป็นการเลี้ยงดูในฐานะสามีหรือภรรยา ย่อมเป็นเหตุให้อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

ทั้งนี้เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้กำหนดเกี่ยวกับเหตุฟ้องหย่าระหว่างสามีภรรยาไว้ว่า “เหตุฟ้องหย่ามีดังต่อไปนี้ ได้แก่ สามีหรือภรรยาอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องผู้อื่นฉันทริยาหรือสามี เป็นชู้หรือมีชู้ หรือร่วมประเวณีกับผู้อื่นเป็นอาจฉน อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้” ซึ่งนอกจากจะฟ้องหย่าและศาลมีคำพิพากษาให้หย่าแล้ว สิทธิได้รับค่าทดแทนจากทั้งคู่สมรสที่ได้อุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องผู้อื่นฉันทริยาหรือสามี และจากฝ่ายที่แสดงตนโดยเปิดเผยว่ามีความสัมพันธ์ฉันทริยาสวกับสามีหรือภรรยาของตนได้อีกด้วย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๐๑๔/๒๕๓๐) แม้หากไม่มีการหย่าก็สามารถเรียกค่าทดแทน จากฝ่ายที่แสดงตนโดยเปิดเผยว่ามีความสัมพันธ์ฉันทริยาสวกับสามีหรือภรรยาของตนได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๕๑๖/๒๕๕๒) โดยระยะเวลาเหตุที่ฟ้องหย่าจึงยังคงมีอยู่ตลอดมา โดยไม่สำคัญว่าฝ่ายสามีหรือภรรยาว่าฝ่ายสามีหรือภรรยาที่มีได้นอกใจนั้นจะรู้ข้อเท็จจริงการนอกใจดังกล่าวก่อนฟ้องเกิน ๑ ปี หรือไม่ สิทธิฟ้องร้องย่อมไม่ระงับไปหากอีกฝ่ายยังคงอุปการะเลี้ยงดูและยกย่องผู้อื่นเยี่ยงสามีหรือภรรยา (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๖๗๘/๒๕๕๒)

ดังนั้นหากปล่อยให้รักและความผูกพันระหว่างสามีภรรยาจิตจางลงเมื่อไร สิ่งที่หลงเหลือไว้กับสำหรับรักเพียงครึ่งใจของระหว่างสามีภรรยาในตอนสุดท้ายนั้น อาจเป็นเพียงใบหย่า.....และรอยรักเก่าเท่านั้น

* เรียบเรียงโดย นางสาวศศิวิมล ถาวรพงศ์สถิตย์ นิตกร

Financial Consumer Protection*

การให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภคทางการเงิน หรือ Financial Consumer Protection เป็นหัวข้อซึ่งได้มีการพูดถึงเป็นอย่างมากทั้งภายในประเทศไทยเองและในเวทีระดับนานาชาติ การพัฒนาของระบบสถาบันการเงินและการให้บริการทางการเงินนั้นนอกจากจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้เกิดประสิทธิภาพแล้ว ยังเป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช้บริการเป็นจำนวนมาก ซึ่งในปัจจุบันไม่เพียงแต่ผู้ประกอบการเท่านั้นที่จะใช้บริการดังกล่าว แต่ผู้บริโภคทั่วไปล้วนมีความต้องการในการเข้าถึงบริการทางการเงินเพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน หากแต่ว่าปัญหาที่ตามมาคือ มีผู้บริโภคจำนวนมากที่อาจยังไม่มีความรู้ความเข้าใจที่พอเพียงเกี่ยวกับบริการทางการเงินต่างๆ ส่งผลให้ผู้บริโภคมีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในส่วนที่ไม่จำเป็น หรือเสียโอกาสในประโยชน์หรือสิทธิต่างๆ โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์

การเสริมสร้าง “ความเข้าใจเกี่ยวกับการเงิน” หรือ “Financial Literacy” ซึ่งหมายความว่าทักษะหรือความรู้ที่ใช้ในการตัดสินใจเพื่อการดำเนินการทางการเงิน ยิ่งผู้บริโภคมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเงินมากเท่าไร ก็ยิ่งเป็นการเพิ่มโอกาสในการใช้บริการทางการเงินมากขึ้นเท่านั้น นอกจากนี้ ยังเป็นการเพิ่มภูมิคุ้มกันให้กับผู้บริโภค นั่นคือ การให้ผู้บริโภคสามารถตระหนักได้เองถึงความเสี่ยงในการลงทุนหรือการให้บริการทางการเงินต่างๆ ซึ่งในปัจจุบันต้องยอมรับว่ากฎหมายไทยยังมีมาตรการเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภคทางการเงินไม่มากนัก ล่าสุดในเวทีการประชุมรัฐมนตรีคลัง APEC ครั้งที่ 19 ประจำปี 2012 ณ กรุงมอสโก ประเทศรัสเซีย ที่จัดขึ้นเมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2555 โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลังเข้าร่วม ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของ Financial Literacy พร้อมทั้งระบุว่าเป็นส่วนที่สำคัญอย่างยิ่งในการสนับสนุน “Financial Inclusion” หรือการเข้าถึงบริการทางการเงิน

ในคำแถลงการณ์ร่วมระหว่างรัฐมนตรีคลังที่เข้าร่วมการประชุมดังกล่าว ระบุว่าในศตวรรษที่ 21 นี้ Financial Literacy เป็นทักษะที่สำคัญในการส่งเสริมความความมั่งคั่งและเสถียรภาพทางการเงินในระบบเศรษฐกิจ นอกจากนี้ Financial Education หรือการให้ความรู้ทางการเงิน ก็เป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมการให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภคทางการเงินและการเข้าถึงการให้บริการทางการเงินเช่นกัน ดังนั้น การจะพัฒนากฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคทางการเงินของประเทศไทยควรจะดำเนินการเสริมสร้างความเข้าใจและความรู้ทางการเงินควบคู่กันไปด้วย

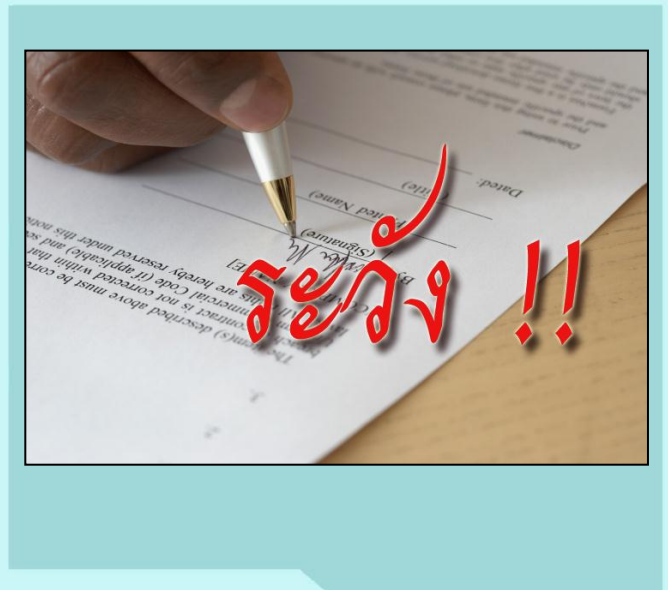
* เรียบเรียงโดย : นายธีรรา สุมาวงศ์ นิติกรชำนาญการ

สัญญาเปล่ากับลายเซ็น*

หลายท่านอาจเคยได้ยินว่า การเซ็นชื่อในแบบฟอร์มสัญญาเปล่าอาจจะเซ็นให้ด้วยความไวใจ หรือจะเพราะเหตุใดก็แล้วแต่ แล้ววันหนึ่งมีเจ้าหน้าที่เรียกร้องให้ท่านชำระหนี้ เหตุใดจึงต้องรับผิดชอบตามแบบฟอร์มสัญญาแผ่นนั้น ซึ่งไม่เคยเห็นข้อความมาก่อน หากคิดตามหลักทั่วไปอาจไม่ต้องรับผิดชอบในสิ่งที่เขาไม่เคยรับรู้มาก่อน แต่หลักกฎหมายกำหนดขึ้นเพื่อสร้างความสงบสุขให้กับสังคม และคนต้องรับผิดชอบต่อทุกการกระทำของตน มิฉะนั้น สังคมจะมีความวุ่นวายโดยการปฏิเสธทุกการกระทำซึ่งเป็นผลร้ายต่อตนเองเสียทั้งหมด กฎหมายจึงกำหนดข้อยกเว้นความรับผิดชอบไว้เป็นการเฉพาะเจาะจง นอกเหนือจากนั้นเขาจำต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายหรือหนี้ที่เกิดขึ้น

ปัญหาที่พบบ่อยในชีวิตประจำวันและสร้างความสงสัยแก่ทุกคนว่าเหตุใดเขาเซ็นชื่อในสัญญาค้ำประกันซึ่งยังไม่มีกรอกข้อความมาก่อน จึงต้องรับผิดชอบในหนี้ของลูกหนี้ด้วย เรื่องนี้เป็นกรณีพิพาทขึ้นสู่ศาลจนกระทั่งมีผลการตัดสินออกมากรณีที่ นายกรณ์ (นามสมมุติ) ลงชื่อในสัญญาค้ำประกันซึ่งยังไม่มีกรอกข้อความใดๆ พร้อมมอบสำเนาทะเบียนบ้านและสำเนาบัตรประชาชน ต่อมาวันหนึ่งเขาถูกฟ้องเรียกหนี้ค้ำประกันแทน นายกิตติ(นามสมมุติ) ลูกหนี้ตามสัญญาดังกล่าว พฤติกรรมเช่นนี้ถือเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อซึ่งเป็นการเสี่ยงภัยในการกระทำของตนเองอย่างร้ายแรง เมื่อมีการนำสัญญาค้ำประกันที่กรอกข้อความผิดไปจากเจตนาของตน อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง นายกรณ์ ไม่อาจอ้างความสำคัญผิดนั้นมาใช้ประโยชน์แก้ตนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๘ ซึ่งบัญญัติว่า ความสำคัญผิดในสาระสำคัญ หรือความสำคัญผิดในคุณสมบัติของบุคคลหรือทรัพย์สิน ซึ่งเกิดขึ้นโดยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของบุคคลผู้แสดงเจตนา บุคคลนั้นจะถือเอาความสำคัญผิดนั้นมาใช้ประโยชน์แก้ตนไม่ได้ จึงทำให้นายกรณ์ต้องร่วมรับผิดชอบกับนายกิตติ ลูกหนี้ต่อเจ้าหน้าที่ตามสัญญาค้ำประกันฉบับนั้น (คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๕๗/๒๕๔๘)

กรณีศึกษาข้างต้นเป็นตัวอย่างเตือนใจให้พึงระวังการเซ็นชื่อในแบบฟอร์มสัญญาเปล่า แล้วไว้วางใจคนอื่นไปกรอกข้อความตามใจชอบ จนกระทั่งกลายเป็นลูกหนี้ในท้ายที่สุด ข้อวินิจฉัยของศาลถือว่า พฤติกรรมแบบนี้เป็นความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง และนำมาอ้างเพื่อยกเว้นความรับผิดชอบของตนมิได้ ดังนั้น เพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจมีขึ้น ท่านจึงต้องรับรู้ข้อความในสัญญาทุกชนิดและทำความเข้าใจให้ถ่องแท้ก่อนจึงเซ็นชื่อในเอกสาร มิควรทำอย่างเร่งร้อนหรือขาดความรอบคอบ เพราะผู้กระทำได้รับผิดชอบตามสัญญาดังกล่าวโดยมิอาจอ้างความสำคัญผิด ตามข้อกฎหมายเพื่อเป็นประโยชน์แก่ตนเองได้

* เรียบเรียงโดย : นายพุมพิงค์ นิลสุม์ นิติกรปฏิบัติการ

วิวัฒนาการกฎหมายหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ตอนที่ 1*

กระบวนการตราพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ได้ริเริ่มขึ้นพร้อมกับความเจริญเติบโตทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศจากแนวนโยบายในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2510-2514) ที่กำหนดให้การพัฒนาตลาดทุนเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศ หลังจากที่ได้มีการก่อตั้ง “ตลาดหุ้นกรุงเทพ” ซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการก่อตั้งตลาดทุนของประเทศไทยที่ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2504 แต่ไม่ค่อยไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร โดยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของเอกชนในการระดมเพื่อพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะด้านการพัฒนาสถาบันการเงินและการพัฒนาตลาดหลักทรัพย์ จึงเริ่มมีการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจส่วนเอกชน สาขาสถาบันการเงิน ซึ่งเสนอแนวคิดที่จะศึกษาถึงโครงสร้างและปัญหาการพัฒนาตลาดทุนอย่างจริงจัง หลังจากนั้นในเดือนพฤษภาคม 2512 ก็ได้มีการจัดตั้ง “คณะทำงานโครงการพัฒนาตลาดเงินทุน” และในเดือนเมษายน 2513 ศาสตราจารย์ ร็อบบินส์ ได้เสนอรายงานเรื่อง A capital Market in Thailand” ต่อธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อชี้ให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับ “ตลาดหุ้นกรุงเทพ” ซึ่งตลาดหุ้นดังกล่าวไม่ค่อยได้รับความสนใจจากผู้ลงทุนในการซื้อขายหลักทรัพย์ อันเนื่องมาจากการที่ปริมาณหลักทรัพย์มีอยู่ในจำนวนจำกัด การขาดสถาบันที่ทำหน้าที่เป็นตลาดทุนที่สมบูรณ์จากแนวการศึกษาดังกล่าวจึงมีการเสนอแนวคิดที่สำคัญที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหา ซึ่งมีหลายแนวคิดด้วยกัน ทั้งนี้ก็มีประเด็นเกี่ยวกับการปรับแก้กฎหมายที่สำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนา คือ การปรับแก้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายที่จะจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์ และการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการควบคุมกิจการ การค้าขายอันกระทบกระเทือนถึงความปลอดภัยและความผาสุกแห่งสาธารณชน กำหนดให้สถาบันการเงินมีบทบาทสำคัญในระบบการเงิน จากประเด็นนี้จึงทำให้เกิดกฎหมายที่กำกับดูแลตลาดทุนเป็นฉบับแรกของประเทศไทย คือ พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ.2517 โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ

- 1.ส่งเสริมการออมหลักทรัพย์และการระดมทุนระยะยาว โดยตลาดหลักทรัพย์ทำหน้าที่เป็นแหล่งกลางในการซื้อขายเปลี่ยนมือเสริมสภาพคล่องให้แก่หลักทรัพย์
- 2.เป็นแหล่งกลางในการซื้อขายหลักทรัพย์อย่างมีระบบ มีสภาพคล่อง และตั้งอยู่บนพื้นฐานของความยุติธรรม
- 3.ช่วยในการปรับโครงสร้างทางธุรกิจของบริษัทเอกชน รัฐวิสาหกิจ และอาจช่วยให้ธุรกิจมีโครงสร้างเงินทุนรวมถึงความเสี่ยงอยู่ในระดับที่เหมาะสม
- 4.สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของกิจการในธุรกิจหรืออุตสาหกรรมต่างๆ โดยตลาดหลักทรัพย์มีการเปิดเผยข้อมูลต่างๆ เพื่อให้ประกอบการตัดสินใจลงทุน
- 5.ให้ความคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้ลงทุน ในเรื่องของระบบและความยุติธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์
- 6.การให้ตลาดหลักทรัพย์เป็นหนึ่งองค์ประกอบในดัชนีชี้การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

* เรียบเรียงโดย นางสาวณัฏสร สอนคม นิตกร